

GUIA DOCENT
**MÈTODES I FONTS
D'INVESTIGACIÓ**

Coordinació: RUCHESI , FERNANDO CARLOS

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	MÈTODES I FONTS D'INVESTIGACIÓ			
Codi	12359			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Màster Universitari en Identitat Europea Medieval	1	OBLIGATÒRIA	Virtual
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	5			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	3.5	1.5	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	RUCHESI , FERNANDO CARLOS			
Departament/s	HISTÒRIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	40 hores de tutoria 20 hores de classe 90 hores de treball autònom de l'estudiantat			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà			
Distribució de crèdits	1. Fonts escrites per l'Edat Mitjana europea i cristiana 1 ECTS 2. Recursos i metodologia arqueològica per a l'estudi de l'Edat Mitjana 2 ECTS 3. Eines i conceptes per a la recerca 2 ECTS			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
RUCHESI , FERNANDO CARLOS	fernando.ruchesi@udl.cat	2	Dilluns 21, dimecres 23, divendres 25, dilluns 28 i dimecres 30 de novembre, divendres 2 de desembre, de 17 a 18 hores.
VIGIL MONTES, NESTOR	vigilnestor@um.es	1	Dimecres 19, divendres 21 i dilluns 26 d'octubre, de 17 a 18 hores.
VILA CARABASA, JOSE MARIA	josepmaria.vila@uab.cat	2	Dilluns 31 de octubre, dimecres 2, dilluns 7, dimecres 9, dilluns 14 i dimecres 16 de novembre, de 18 a 19 hores.

Informació complementària de l'assignatura

L'assignatura de Mètodes i Fonts d'investigació ofereix a l'estudiantat les eines metodològiques per enfrontar els seus propis reptes en la recerca sobre l'Edat Mitjana. S'ofereix un ventall pautat de mètodes i tècniques aplicables tant a l'anàlisi de les fonts escrites com a les materials. Aquesta formació específica es complementarà amb l'estudi dels debats més actuals en l'ús i l'aplicació de les diverses metodologies.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer la tipologia de fonts escrites per l'Edat Mitjana europea occidental i cristiana.
- Saber buscar fonts escrites, fons arxivístics i col·leccions documentals.
- Relacionar les fonts escrites amb el context cultural i històric.
- Saber quins recursos propis de l'arqueologia cal utilitzar segons l'objectiu de recerca en Edat Mitjana
- Assimilar tècniques d'iniciació a la investigació i a la comunicació.

Competències

Competències bàsiques i generals

CB7. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts, dins de contextos més amplis (o multidisciplinars), relacionats amb l'àrea d'estudi.

CB9. Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions (i els coneixements i raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

CB10. Que els estudiants posseeixin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser, en gran mesura, autodirigida o autònoma.

CG1. Incorporar el rigor en els plantejaments de treball, mètodes i elaboració de conclusions des del punt de vista científic i ètic.

Competències específiques

CE4.- Avançar en el coneixement de les aportacions del període medieval a la construcció d'Europa.

CE5.- Aprofundir en el coneixement del període medieval a través de les aportacions de la història, la història de l'art, la literatura i la llengua.

CE6.- Aplicar la interdisciplinarietat com a instrument vàlid i transversal per a l'estudi de la identitat europea medieval.

Competències transversals

CT.5. Aplicar la perspectiva de gènere a les tasques pròpies de l'àmbit professional.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. Fonts escrites per l'Edat Mitjana europea i cristiana	1. Els paradigmes culturals de l'Edat Mitjana occidental cristiana i la producció de fonts escrites 2. Tipologia de les fonts escrites medievals.	20%
2. Recursos i metodologia arqueològica per a l'estudi de l'Edat Mitjana	1. Introducció. L'arqueologia com a disciplina i la seva aplicació a l'estudi de les societats medievals. 2. Documentació escrita i arqueologia: un diàleg necessari. 3. L'arqueologia i l'estudi de les comunitats rurals i la seua evolució: zones de residència i espais agraris. 4- Arqueologia urbana, arqueologia de la ciutat medieval i dels processos de creixement urbà. 5. Arqueologia de l'Arquitectura. L'edifici com a jaciment. Implicacions en el coneixement i la conservació del patrimoni medieval.	40%
3. Eines i conceptes per a la recerca	1. Iniciar la investigació: tema, objectius i metodologia. 2. Tecnologies aplicades a la investigació. 3. La gestió de la investigació. 4. La comunicació de la investigació. 5. Les característiques de l'investigador.	40%

Eixos metodològics de l'assignatura

Estratègia docent del professorat	Activitats de treball per iniciativa de l'alumnat	
	Dirigides	Autònomes
<ul style="list-style-type: none"> - Exposició del professorat - Exposició de l'estudiantat: individualment o en grup - Exposició invitada - Debats (seminaris, grup de discussió, etc.) - Treball en grup - Simulacions (<i>roleplaying</i>) - Test 	<ul style="list-style-type: none"> - Projecte tutoritzat - Estudi de casos - Participació en fòrums virtuals - Lectures orientades - Tutories: presencials o virtuals - Treballs individuals o d'equip 	<ul style="list-style-type: none"> - Lectures - Estudi personal: preparació - Exàmens, organització dels apunts i/o materials - Recerca d'informació - Tutories lliures: individuals o en grup
+	PROTAGONISME PROFESSORAT	-
-	PROTAGONISME ESTUDIANTAT	+

Pla de desenvolupament de l'assignatura

L'assignatura es divideix en tres parts successives

1. Fonts escrites per l'Edat Mitjana europea i cristiana
2. Recursos i metodologia arqueològica per a l'estudi de l'Edat Mitjana
3. Eines i conceptes per a la recerca

Sistema d'avaluació

L'estudiantat ha de realitzar diverses tasques dissenyades en cada segment de l'assignatura. La nota final s'obté a partir de la suma de les notes obtingudes. Així, els percentatges de cada bloc són els següents:

- 1. Fonts escrites per l'Edat Mitjana europea i cristiana --> 20% de la nota final
- 2. Recursos i metodologia arqueològica per a l'estudi de l'Edat Mitjana --> 40% de la nota final
- 3. Eines i conceptes per a la recerca --> 40% de la nota final

L'avaluació de cada bloc es donarà a mesura que avanci el calendari acadèmic de l'assignatura.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia bàsica

Fonts escrites per l'Edat Mitjana europea i cristiana

GENICOT, Léopold, Introduction à la typologie des sources du moyen âge occidental, Turhout, 1972, pp. 7-33.

MUNITA LOINAZ, José Antonio, "Fuentes medievales hispanocristianas: de los documentos a las colecciones diplomáticas", XVIII Semana de Estudios Medievales, Nájera, 2008, pp. 113-140.

RIU, Manuel, Textos comentados de época medieval (siglo V al XII), Barcelona, 1982, pp.3-31.

RUÍZ DE LA PEÑA SOLAR, Juan Ignacio, "Las fuentes en la Historia Medieval", Introducción al estudio de la Edad Media, Madrid, 1989, pp. 251-306.

RUÍZ GÓMEZ, Francisco, "Las fuentes y la historiografía medieval", Introducción a la historia medieval. Epistemología, metodología y síntesis, Madrid, 1998, pp. 73-126.

Recursos i metodologia arqueològica per a l'estudi de l'Edat Mitjana

BARCELÓ, M., et Alii, Arqueología Medieval. En las afueras del medievalismo, Barcelona, Ed. Crítica, 1988.

BROGIOLO, G. P. (2007), "Dall'Archeologia dell'architettura all'Archeologia della complessità". *Pyrenae*, 38, vol 1 págs. 7-38.

BROGIOLO, G. P., CAGNANA, A., Archeologia dell'architettura. Metodi ed interpretazioni, All'Insegna del Giglio, Florencia, 2012.

GELICHI, S., Introduzione all'archeologia medievale, Roma, 1997.

GRAHAM-CAMPBELL, J., Valor, M. (eds.), The archaeology of Medieval Europe, 2 vols, Aarhus University Press, Aarhus, 2007.

GUTIÉRREZ, S. (2014), "Repensando la ciudad altomedieval desde la arqueología". En: Sabaté, F.-Brufal, J. (dirs) *La ciutat medieval i arqueologia*. Lleida págs. 17-41.

MORELAND, J., Archaeology and Text (Duckworth Debates in Archaeology), Londres, 2006.

MORELAND, J. (2006), "Archaeology and Texts: Subsistence or Enlightenment", *Annual Review of Anthropology*, 35, pp. 135-151.

MORELAND, J. (2013), "Arqueología Histórica. Más allá de las evidencias". En Quirós, J. A. (dir), *La Materialidad de la historia. La arqueología en los inicios del siglo XXI*. Madrid, pp. 37-65.

QUIRÓS, J. A. (ed.) (2018), *Treinta años de Arqueología Medieval en España*. Archeopress.

QUIRÓS CASTILLO, A., BENGOTEXEA, B. Arqueología III (Arqueología Postclásica) (con la colaboración de Jesús Lorenzo Jiménez), UNED, Madrid, 2006.

Eines i conceptes per a la recerca

ALCINA, J. Aprender a investigar: métodos de trabajo para la redacción de tesis doctorales (Humanidades y Ciencias Sociales), Compañía literaria, Madrid, 1994.

ALÍA, F. Métodos de investigación histórica, Síntesis, Madrid, 2016.

ARÓSTEGUI, J. La investigación histórica: teoría y método, Crítica, Barcelona, 2001.

CLEMENTE, L. V. Métodos y perspectivas de investigación en historia medieval, Universidad de Extremadura, Cáceres, 2014.

ECO, U. ¿Cómo se hace una tesis? Técnicas y procedimientos de estudio, investigación y escritura, Gedisa, Barcelona, 2001.

PROST, A. Doce lecciones sobre la historia, Universidad de Valencia, Valencia, 2001.

SPIEGEL, G., The Past as Text. The Theory and Practice of Medieval Historiography, Baltimore, The Johns Hopkins University Press, 1997.

Referències web

Arqueología Medieval Universidad de Granada: <http://www.arqueologiamedieval.com>

Grupo de Investigación Arqueología de la Arquitectura: <http://www.ehu.es/arqueologiadelaarquitectura>

Departament d'Archeologia e Storia dell'Arte de la Università di Siena: <http://www.archeoarti.unisi.it>

Laboratoire d'Archéologie Médiévale Méditerranéenne (Aix-en-Provence): <http://lamm.mmsh.univ-aix.fr/index.htm>

Medieval Settlement Research Group: <http://www.britarch.ac.uk/msrg/>

Arqueología de las Aldeas: <http://www.arqueologiadelasaldeas.com/>

Medievalistes valencians: <http://harcajmv.blogspot.com.es>

Arqueologia tardoantiga i medieval a Siena: <http://www.archeologiamedievale.it/2013/03/03/archeologia-tardoantica-e-altomedievale-a-siena/>

Biblioteca arqueològica on-line. Universitat de Siena: <http://www.bibar.unisi.it>

http://www.academia.edu/229545/VALENTI_M._a_cura_di_Informatica_e_Archeologia_Medievale._L'esperienza_senese_SAMI_-_Metodi_e_temi_dell'Archeologia_Medievale_2_Firenze_2009_pagine_198_

http://www.ub.edu/histodidactica/images/documentos/pdf/crepusculo_tecnologico_medievalismo_hispanico.pdf

Concepte "historiografía digital": <http://www.h-debate.com> , Manifiesto

Gestionar la investigació: http://adingor.es/congresos/web/uploads/cio/cio2005/estr_innovacion//100.pdf

<http://www.idi.mineco.gob.es/portal/site/MICINN/menuitem.7eeac5cd345b4f34f09dfd1001432ea0/?vgnnextoid=5e858a9d84518210VgnVCM1000001d04140aRCRD>

Material audiovisual

. Tesi doctoral: http://www.sld.cu/galerias/pdf/sitios/gericuba/escribir_una_tesis_doctoral_1.pdf

. Presentación en público: <http://www.youtube.com/watch?v=2-ntLGOyHw4&noredirect=1>

. Presentación de trabajos científicos: <http://www.raco.cat/index.php/AnuarioPsicologia/article/view/64618/88644>